

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 29.1.2007
KOM(2007)29 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN**

**Slutlig utvärdering
av resultaten av genomförandet av det fleråriga gemenskapsprogrammet för stimulans
av utvecklingen och utnyttjandet av europeiskt digitalt innehåll på det globala nätet
samt för främjande av den språkliga mångfalden i informationssamhället (eContent)**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN**

**Slutlig utvärdering
av resultaten av genomförandet av det fleråriga gemenskapsprogrammet för stimulans
av utvecklingen och utnyttjandet av europeiskt digitalt innehåll på det globala nätet
samt för främjande av den språkliga mångfalden i informationssamhället (eContent)**

1. INLEDNING

Detta meddelande avser den slutliga utvärderingen av eContent-programmet 2001–2005. Under 2003 gjordes en halvtidsutvärdering¹ av programmet som avsåg de första två åren av dess genomförande. Den nu föreliggande slutliga utvärderingen², som även omfattar tiden 2003–2004, har genomförts av en panel bestående av tre oberoende experter som har haft stöd av en grupp professionella utvärderare från ett företag³ med ansvar för att strukturera och stödja utvärderingen samt samla material och utarbeta rapporten. Utvärderingen genomfördes under perioden februari–mars 2006 i nära samverkan med berörda avdelningar inom kommissionen⁴.

2. BAKGRUND

Syftet med eContent-programmet (nedan: ”programmet”) var, som angavs i rådsbeslutet⁵, att stimulera utvecklingen och utnyttjandet av europeiskt digitalt innehåll på det globala nätet och att främja den språkliga mångfalden i informationssamhället. Programmet genomfördes under en fyraårsperiod med början den 18 januari 2001 och hade en budget på 100 miljoner euro.

Det omfattade åtgärder på följande tre olika områden:

- (1) Att förbättra tillgången till och öka användningen av information från den offentliga sektorn.
- (2) Att förbättra produktionen av innehåll i en flerspråkig och mångkulturell miljö.
- (3) Att skapa ökad dynamik på marknaden för digitalt innehåll.

¹ *Mid term evaluation of the eContent Programme: Final Report, June 2003, Technopolis Ltd., IDATE, PRISMA.* Den fullständiga rapporten finns tillgänglig på www.cordis.lu/econtent.

² *Final Evaluation of the eContent Programme (2001-2005): Final Report, June 2006, RAND Europe,* http://ec.europa.eu/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm.

³ RAND, som hade tilldelats kontraktet efter ett selektivt anbudsförfarande, som genomfördes av GD Informationssamhället under hösten 2005.

⁴ GD INFSO, enheterna C3 och E6.

⁵ EGT L 14, 18.1.2001, s. 32.

Programmet genomfördes i form av samfinansierade projekt som valts ut efter öppna ansökningsomgångar.

Under perioden 2003–2004 samfinansierades 64 projekt omfattande 404 organisationer och 24 medlemsstater samt Island, Norge, Bulgarien, Rumänien och Turkiet. De totala utgifterna enligt 2003 och 2004 års budget, inklusive finansieringen av alla projekt med kostnadsdelning och kostnaderna för utvärderingar, översyner och sammanträden, var cirka 56 miljoner euro.

3. **UTVÄRDERINGENS SYFTEN**

Utvärderingen var inriktad på följande områden: relevansen i programmets mål, prioriteringar och medel för genomförandet, programmets effektivitet och verkningar, ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet, användbarhet och hållbarhet, orsakssambandet mellan insatta resurser och verksamheter och förutsedda effekter (interventionslogiken) och lärdomar för eventuella framtida interventioner av liknande slag.

4. **UTVÄRDERINGENS RESULTAT**

Utvärderarna har funnit att programmet har genomförts framgångsrikt och att fördelningen av medel och förvaltningen av programmet i allmänhet har varit överblickbar, effektiv och tillfredsställande.

Mer specifikt kom utvärderarna fram till följande fyra huvudsakliga resultat:

Resultat 1: Effektivt genomförande av de grundläggande funktionerna

Vad gäller verksamheter och resultat har eContent fungerat väl: Programmet har givit påtagliga och betydande bidrag till utvidgandet av användningen av information från den offentliga sektorn och till flerspråkig och mångkulturell innehållsproduktion. Den generella slutsatsen var att programmet hade lett till positiva resultat som stod i relation till de satsade resurserna, att det hade fungerat kostnadseffektivt för att generera effekter och resultat och att det hade stimulerat till verksamheter som annars antingen inte alls skulle ha genomförts eller endast ha kommit till stånd på nationell nivå. Den övergripande förvaltningen av programmet hade varit god och förfarandena var korrekta och överblickbara.

Resultat 2: Anpassning till de snabba förändringarna inom sektorn

Den exceptionellt snabba utvecklingen inom sektorn har påverkat programmets mål i betydande utsträckning. Särskilt kunde den ursprungliga avsikten att ”snabbstarta” vissa verksamhetsområden förverkligas mycket snabbare än förutsett. Programmet svarade väl upp till dessa ändrade förutsättningar genom en ändring efter halva tiden av dess mål (utformad som en ändring av dess åtgärdsområden) och utvärderarna välkomnade denna reaktion. Ändringen gav dock i sin tur upphov till ett behov av en större inriktning på utveckling av nätverk, gemenskapsbyggande och spridning på programnivå på ett relativt sent stadium av programtiden. Utvärderarna ansåg att de horisontella inslagen i programmets svar på detta behov hade den kvalitet, men inte den kvantitet, som krävdes.

Resultat 3: Mervärde på programnivå

Vad gäller utvecklingen för att nå programmets vidare socioekonomiska mål finns det en skiljelinje mellan utvärderarnas slutsatser beträffande eContent som en uppsättning projekt (genom vilka målen för de tre åtgärdsområdena förväntas uppnås i slutskedet) och slutsatserna om eContent som en inbördes samverkande helhet (där panelen fann otillräckliga tecken på en utveckling av samverkans effekter på programnivå som är tillräckliga för att skapa ett väsentligt mervärde utöver det sammanlagda värdet av de enskilda projekten). Utvärderarna ansåg att värdet av att bygga nätverk mellan projekten inte hade beaktats i tillräcklig utsträckning och att spridnings- och samrådsverksamheterna på programnivå hade varit otillräckliga. Tillräckliga hävstångseffekter hade således inte skapats för att få ut största möjliga effekt av de relativt blygsamma resurser som satsats på eContent.

Resultat 4: Förhållandet till pågående och kommande program

Programmet ansågs ha trängt igenom väl och effektivt i anslutningsländerna, ha kompletterat e-Teninitiativet väl och ha varit väl samordnat med handlingsplanen eEurope, även om utvärderarna inte kunde se tecken på några samverkans effekter med strukturfondsprogrammet. Utvärderarna fann att detta ger nyttiga och direkt tillämpliga lärdomar för eContent Plus-programmet och för stödprogrammet för informations- och kommunikationsteknik (IKT) inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (CIP-ICT). Lärdomarna i detta avseende (t.ex. när det gäller de särskilda kraven på gemenskapsbyggande, nätverksuppbyggnad, spridning och utnyttjande) har potential att skapa mekanismer som främjar väsentliga bidrag till utvecklingen av de långsiktiga hållbara socioekonomiska vinster som avses i Lissabon- och Göteborgsagendorna.

5. REKOMMENDATIONER OCH KOMMISSIONENS KOMMENTARER

De nyss nämnda huvudsakliga resultaten föranleder följande rekommendationer för kommande program och kommentarer från kommissionen:

Rekommendation 1: Utvärderarna rekommenderade att kommande marknadsnära program skall anslå en mycket större del av sina resurser till nätverksbyggande och samråd mellan projekten och till spridning av inslag i projektverksamheten som kan tjäna som exempel men som projekten själva inte alltid har intresse av att sprida. Det rekommenderas också att uppmärksamhet skall ägnas stöd till evenemang inom programmen och till konferenser.

Kommissionens kommentarer: *För att främja nätverksuppbyggnad och en större inriktning på spridning på programnivå har tematiska nätverk inrättats för de huvudsakliga åtgärdsområdena inom eContent Plus-programmet. De utgör ett instrument för att samla relevanta berörda parter, experter och resurser för att ge stöd åt medvetandegörande verksamheter och påvisande och utveckling av möjligheter att förbättra det digitala innehållets tillgänglighet och samordningen av de program som ges stöd inom programmet.*

Rekommendation 2: Två områden påvisades där det vore av intresse att genomföra studier till stöd för kommande marknadsnära program. En mer ingående förståelse av

formerna för spridning av resultaten av marknadsnära projekt och program krävs för att maximera mervärdet på programnivå, och det finns ett behov av att utveckla redskap som skulle kunna vara till nytta för bedömningen av utvecklingen mot uppnåendet av de långsiktiga resultaten av marknadsnära program.

Kommissionens kommentarer: *Kommissionen planerar att inleda ett antal studier inom ramen för uppföljningsprogrammet eContent Plus, t.ex. i fråga om investeringar i digitalisering av kulturella resurser och de ekonomiska effekterna av bevarandet av digitala resurser.*

Rekommendation 3: Det rekommenderas vidare att programmen anslår vissa resurser till att följa den långsiktiga utvecklingen av marknadsresultaten, som en del av ett pågående engagemang i målsektorn (i detta fall europeiskt eContent), Detta skulle underlätta utvärderingen och öka medvetenheten om resultaten av interventionerna och projekten samt vara till stöd för den ”fininställning” som är oundgängligen nödvändig när det gäller sektorer i snabb utveckling.

Kommissionens kommentarer: *Kommissionen arbetar redan i enlighet med dessa rekommendationer genom en rad verksamheter. Uppgifter om den informationsmarknad som är allmänt tillgänglig och om denna marknads storlek och tillväxt inom marknaden samlas för närvarande in och struktureras.*

6. SLUTSATSER

Kommissionen tar uppmärksam del av den slutliga utvärderingen av programmet och kommer att beakta rekommendationerna under genomförandet av programmet eContent Plus och planeringen av kommande uppföljningsprogram. Åtgärder som redan har vidtagits inom det område som nämns i rekommendationerna kommer att förstärkas.

Kommissionen anser att eContentprogrammet

- (1) har genomförts framgångsrikt,
- (2) givit det digitala innehållet ökad betydelse som medel för att öka medborgarnas tillgång till information och stimulera den ekonomiska och sociala utvecklingen av företagen i Europa,
- (3) främjat rikedom och variation när det gäller innehåll och tjänster i digital form, vilket bidrar till att skapa ett gemensamt europeiskt informationsområde och ett informationssamhälle för tillväxt och sysselsättning.

Slutlig utvärdering av eContent-programmet (2001-2005): Slutrapport, juni 2006, RAND Europa

Sammanfattning

Bakgrund

eContent-programmet 2001–2005 var ett i en serie program som utvecklats för att stimulera tillväxten och utvecklingen av sektorn för digitalt innehåll i Europa. Dess centrala syfte var att företagen och medborgarna i Europa skulle ges möjlighet att få tillgång till och utnyttja digitalt innehåll av hög kvalitet med europeiskt ursprung på ett sätt som var anpassat till deras behov. I de vidare ramarna för programmet ingick också integreringen av de (dåvarande) kandidatländerna (av vilka många nu hör till Europeiska unionens medlemsstater) och andra mål för den europeiska politiken som befinner sig i stark utveckling, däribland särskilt Lissabonagendan.

Syftet med den slutliga utvärderingen

Programmets sammanlagda budget på 100 miljoner euro har utnyttjats fullt ut och dess verksamhet är i stort sett avslutad. Det krävs därför en slutlig utvärdering efter avslutandet av programmet. En preliminär utvärdering gjordes 2003, dvs. ungefär efter halva programtiden, men det var då för tidigt att bedöma i vilken utsträckning de påtagliga *resultaten* och *verkningarna* av de inledda projekten bidragit till de vidare socioekonomiska *effekter* som satts upp som mål för programmet. Sådana effekter kräver med nödvändighet tid för att växa fram (och det är dessutom fortfarande alltför tidigt för att de skall förväntas ha blivit fullt synbara). En stor del av denna utvärdering gäller därför i vilken utsträckning programmet, och de olika åtgärder som ingick i det, framkallade, eller var förenliga med de mekanismer som kan framkalla, de effekter som krävdes. Frågor som gäller spridning och utnyttjande och de relationer som etablerats mellan programmet och den sektor det verkade i är centrala för bedömningen av dessa mekanismer.

I den fullständiga utvärderingsrapporten redovisas resultaten i detalj. I det följande presenteras några av de viktigaste resultaten.

Resultat 1: Effektivt genomförande av de grundläggande funktionerna

Vad gäller verksamheter och resultat har eContent fungerat väl: Programmet har givit påtagliga och betydande bidrag till utvidgandet av användningen av information från den offentliga sektorn och till flerspråkig och mångkulturell innehållsproduktion. Den generella slutsatsen var att programmet hade lett till positiva resultat som stod i relation till de satsade resurserna, att det hade fungerat kostnadseffektivt för att generera effekter och resultat och att det hade stimulerat till verksamheter som annars antingen inte alls skulle ha genomförts eller endast ha kommit till stånd på nationell nivå. Den övergripande förvaltningen av programmet hade varit god och förfarandena var korrekta och överblickbara.

Resultat 2: Anpassning till de snabba förändringarna inom sektorn

Den exceptionellt snabba utvecklingen inom sektorn har påverkat programmets mål i betydande utsträckning. Särskilt kunde den ursprungliga avsikten att ”snabbstarta” vissa verksamhetsområden förverkligas mycket snabbare än förutsett. Programmet svarade väl upp till dessa ändrade förutsättningar genom en ändring efter halva tiden av dess mål (utformad

som en ändring av dess åtgärdsområden) och utvärderarna välkomnade denna reaktion. Ändringen gav dock i sin tur upphov till ett behov av en större inriktning på utveckling av nätverk, gemenskapsbyggande och spridning på programnivå på ett relativt sent stadium av programtiden. Utvärderarna ansåg att de horisontella inslagen i programmets svar på detta behov hade den kvalitet, men inte den kvantitet, som krävdes.

Resultat 3: Mervärde på programnivå

Vad gäller utvecklingen för att nå programmets vidare socioekonomiska mål finns det en skiljelinje mellan utvärderarnas slutsatser beträffande eContent som en uppsättning projekt (genom vilka målen för de tre åtgärdsområdena förväntas uppnås i slutskedet) och slutsatserna om eContent som en inbördes samverkande helhet (där panelen fann otillräckliga tecken på en utveckling av samverkans effekter på programnivå som är tillräckliga för att skapa ett väsentligt mervärde utöver det sammanlagda värdet av de enskilda projekten). Utvärderarna ansåg att värdet av att bygga nätverk mellan projekten inte hade beaktats i tillräcklig utsträckning och att spridnings- och samrådsverksamheterna på programnivå hade varit otillräckliga. Tillräckliga hävstångseffekter hade således inte skapats för att få ut största möjliga effekt av de relativt blygsamma resurser som satsats på eContent.

Resultat 4: Förhållandet till pågående och kommande program

Programmet ansågs ha trängt igenom väl och effektivt i anslutningsländerna, ha kompletterat e-Teninitiativet väl och ha varit väl samordnat med handlingsplanen eEurope, även om utvärderarna inte kunde se tecken på några samverkans effekter med strukturfondsprogrammet. Utvärderarna fann att detta ger nyttiga och direkt tillämpliga lärdomar för eContent Plus-programmet och för stödprogrammet för informations- och kommunikationsteknik (IKT) inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (CIP-ICT). Lärdomarna i detta avseende (t.ex. när det gäller de särskilda kraven på gemenskapsbyggande, nätverksuppbyggnad, spridning och utnyttjande) har potential att skapa mekanismer som främjar väsentliga bidrag till utvecklingen av de långsiktiga hållbara socioekonomiska vinster som avses i Lissabon- och Göteborgsagendorna.

Rekommendationer

Utvärderarna rekommenderade att kommande marknadsnära program skall anslå en mycket större del av sina resurser till nätverksbyggande och samråd mellan projekten och till spridning av inslag i projektverksamheten som kan tjäna som exempel men som projekten själva inte alltid har intresse av att sprida. Det rekommenderas också att uppmärksamhet ägnas evenemang och konferenser inom ramen för programmen, driften av ett presscenter och full medverkan av alla lämpliga medier, däribland särskilt optimering av sökmotorer, annonsfri ”djungeltelegrafsmarknadsföring” (”viral marketing”) osv. med samtidigt fortsatt utnyttjande av bransch- och fackpress. Sådana horisontella aktiviteter är av avgörande betydelse för att det potentiella värdet av ett program skall utvecklas optimalt, och de bör därför inte vara klavbundna till de osäkerheter som är förenade med ansökningsomgångsmekanismen.

Två områden påvisades där det vore av intresse att genomföra studier till stöd för kommande marknadsnära program. En mer ingående förståelse av formerna för spridning av resultaten av marknadsnära projekt och program krävs för att maximera mervärdet på programnivå, och det finns ett behov av att utveckla redskap (liksom de citatanalysredskap som används vid bedömningen av resultaten av FoTU-program) som skulle kunna vara till nytta för

bedömningen av utvecklingen mot uppnåendet av de långsiktiga resultaten av marknadsnära program.

Det rekommenderas vidare att programmen anslår vissa resurser till att följa den långsiktiga utvecklingen av marknadsresultaten, som en del av ett pågående engagemang i målsektorn (i detta fall europeiskt eContent). Detta skulle underlätta utvärderingen och öka medvetenheten om resultaten av interventionerna och projekten samt vara till stöd för den ”fininställning” som är grundläggande när det gäller sektorer i snabb utveckling.